

PROBLEMET I LOUDUN

Problemet i Loudun

fallet Urbain Grandier

av Christian Lanciai (2011)

Personerna:

Drouin, apotekare
Michel
Béliard
Gigot, hans vänner
Madeleine de Brou
Kyrkoherde Urbain Grandier av Loudun
Kardinal Richelieu
Jean de Martin, Baron de Laubardemont
Binot
Thibaut
Fader Pierre Rangier
Moder Jeanne av Änglarna
Fader Mignon
Monsieur Barré
Biskop Guillaume de Cerisay
Syster Claire
Syster Denise
Syster Clothilde
Syster Marie
Inspektör Aubin
värdshusvärden
en domare
en kvinna
Jean-Joseph Surin, jesuit
Doktor Fanton

Handlingen äger rum i Loudun och Paris i Frankrike 1632-34.

Copyright © C. Lanciai 2011

Akt I scen 1. En krog i Loudun.

Drouin Vad har han egentligen här att göra? Vill vi ha sådana gökar här?
Michel Ingen vill ha honom här, men han kommer ändå. Det är hans yrke.
Béliard Han representerar staten. Och vad värre är, han representerar kyrkan. Och vad värre är, han representerar kardinalen.
Michel Således har vi allt att vänta av honom utom något gott.
Drouin Kan vi inte sabotera hans framfart här på något sätt?
Béliard Bara genom lönnmord. Alla håller sig för goda för lönnmord utom kardinalen.
Gigot Våga inte tala illa om kardinalen. Allt som sägs om honom rapporteras till honom, och hans svar blir att bli din dödsfiende för livet tills du dör under mystiska eller ohyggliga omständigheter.
Drouin Risken är att det blir vår prelats öde om ingenting stoppar maktens utsände. Han är ju bara här för att samla anklagelsepunkter mot Urbain Grandier.
Michel Det verkar långsökt till och med för en kardinal.
Gigot Vår prelat hade oturen att råka förolämpa kardinalen innan han blev kardinal. Kardinalens kardinalfel är en oändlig långsinthet. Han glömmer alla som hjälpt honom men aldrig någon som förnärmat honom.
Drouin Stackars vår prelat.
Michel Vad gjorde han egentligen?
Gigot Innan kardinalen hade någon rang att tala om och han kom hit för någon högtidlig festival satte vår prelat honom i rang under honom. Det hade han rätt till, men olyckligtvis blev kardinalen kardinal och som sådan allsmäktig.
Michel Men vad kan de egentligen finna för saker mot vår prelat? Han har en älskarinna – än sen då? Vilken prelat har inte det, utom kardinalen? Det är en mänsklig svaghet för en präst och som sådan en synd men inget brott mot kyrkan.
Béliard Så varför hatar kardinalen honom då, eftersom han skickar hit en inkvisitor bara för att sätta dit honom?
Drouin Det finns bara en förklaring. Fittavundsjuka. Vår prelat har en extrem framgång hos kvinnorna. Det har aldrig kardinalen haft.
Gigot I stället har han gjort Frankrike till stormakt och en totalitär stat av intolerans och hänsynslös perfektion, varvid han lyckats utrota alla hugenotter, vad nu det skulle vara bra för. Han har skapat en monsterstat av politisk precision på bekostnad av det mänskliga, som representerades av hugenotterna och ännu gör det av vår prelat, som vill behålla hugenottfästningsverken, som kardinalen vill riva för att skaffa sten till sitt slott.
Béliard Det allsmäktige, oätkomlige kardinalen, som alla darrar för mer än för själva djävulen.
Michel Inte konstigt att djävulen vunnit insteg i så många damers hjärtan här.
Drouin Är det verkligen djävulen? Vår prelat har en trogen älskarinna sedan några år. De praktiskt taget lever tillsammans, i diskret försiktighet och hemlighet men ändå så att alla vet om det. Han är grann och värtalig och har alla manliga fördelar på sin sida. Han dyrkas inte bara av damerna för sin rättframhets och integritets skull. Han är modig och framhärdig och tänker själv utan att böja sig för någon. I klostret är då ett antal nunnor inspärrade på livstid, som nästan dagligen får uppleva honom och som alla vet sedan länge om hans älskarinna och aldrig upphör att älta detta samtalsämne. Är det då så konstigt att somliga av dem blir så betuttade i honom och måste dyrka honom, medan de inte får medge att de bara är kära i honom? Är det då så konstigt att de blir hysteriska och börjar bete sig besynnerligt, kastar av sig sina kläder och tar sig olämpliga friheter? De är bara kvinnor dömda till ensamhet, de flesta av dem av tvång. Det måste ju leda till reaktioner. Naturen kan inte hållas tillbaka.

Michel Och så skyller de vidskepliga på djävulen, bara för att ha någon att skylla på, en sagofigur och mytisk företeelse som bara förekommit i kufiskt folks sjuka och snedvridna fantasier. Och kyrkan går på det, tar fantasierna på allvar, skickar hit djävulsutdrivare och inleder förundersökningar för en process mot den oskyldigaste av alla, vår prelat.

Gigot Frågan är om kardinalen skickat hit sin inkvisitor för att åtgärda de störda nunnorna och djävulsproblemet eller verkligen för att komma åt vår prelat.

Drouin Även om det bara är för att gå till rätta med störningen av den kyrkliga ordningen kommer aldrig kardinalen att tveka inför att kallt offra vår prelat om han blir utpekad. Präster har bränts på bål förut. Tyvärr finns det prejudikat.

Michel Vår tid får Caterina de' Medicis och kung Henriks härliga tid av tolerans och frihet att framstå som ett förlorat paradiset.

Gigot Toleransediktet är fortfarande i kraft. Kardinalen bara kringgår det.

Michel Frågan är vem som är mera besatt, våra stackars nunnor eller kardinalen av sin makt.

Drouin Den enda som inte är besatt är Urbain Grandier.

Béliard Är det därför Laubardemont söker saker mot honom, som mot en åtrådd oskuld vars renhet från kyrkans etablerade vidskepelse kyrkan inte kan acceptera?

Drouin Jag tror du kommer ganska nära sanningen, min vän.

Scen 2.

Madeleine Du är för god för mig, min älskade. Du borde inte riskera livet för mig.

Urbain Man riskerar inte livet för kärlek. Man får livet genom kärlek. Det finns inget annat liv än det man får genom kärlek genom att ge kärlek. Utan dig skulle jag dö.

Madeleine Hela världen vet om ditt förbjudna förhållande med mig.

Urbain Hela världen kan inte skada mig för min kärleks skull. Tvärtom. Världen älskar mig för min kärleks skull. Jag älskar dig, Madeleine, och kommer alltid att vara dig trogen som till en äkta hustru. Jag vill inte veta av andra kvinnor, allra minst nunnor.

Madeleine De älskar dig alla.

Urbain Deras kärlek är mig patetisk och motbjudande. De vet ingenting om kärlek. De hetsar upp sig till galenskap i brist på kärlek, vilket gör dem beklagansvärda. De vet inte vad de håller på med. De har kastat all självdisciplin och självkontroll över ända, och kvar är bara besinningslös lössläpplighet. De har ingen distans till sig själva och har drunknat i sin känslöberusning för ingenting.

Madeleine Kyrkan har skickat exorcister hit för att bota dem.

Urbain De kan bara bota sig själva med tiden. Det går över. Det är jag säker på.

Madeleine Du tror inte på djävulsutdrivning?

Urbain Det finns inga djävlar. Det finns ingen Satan. Det finns bara sjuka fantasier, som ibland skenar iväg till galenskap, så att man tar fantasier på allvar och förväxlar dem med verkligheten.

Madeleine Enligt evangeliet drev Jesus sju onda andar ut ur Magdalena.

Urbain Jag tror han gjorde något annat med Magdalena.

Madeleine Tror du han älskade henne?

Urbain Det måste han ha gjort. Annars kan han inte ha gjort henne så till en förtrogen.

Madeleine Du tror inte att kyrkan vill dig ont för din kärleks skull? Du har ju alltid varit dyrkad av kvinnorna ända sedan du kom hit. Kardinalen kan bara skryta med motsatsen.

Urbain Tala inte om kardinalen.

Madeleine Han är farlig.

Urbain För alla. Inte bara för mig. Jag beklagar att jag en gång gjorde honom stött, men jag gjorde inget orätt. Jag tog bara ner honom på jorden. Den läxan har han aldrig kunnat förlåta mig, för han kunde aldrig förstå den.

Madeleine Vad hände egentligen?

Urbain Ingenting särskilt. En ren formsak.

Scen 3. Återblick.

Grandier Även om ni har varit minister så är ni det inte längre, och även om ni är biskop så är ni här inte i ert stift utan endast min gäst och en tillfällig besökare. Loudun är mitt område och inte ert.

Richelieu Ni borde akta er för att förolämpa en politiker.

Grandier Jag är präst och inte politiker.

Richelieu Ni vet inte vad ni säger.

Grandier Vad vill ni egentligen?

Richelieu Jag är värdig en bättre behandling av er.

Grandier Jag behandlar er bättre än de flesta hugenottomördare.

Richelieu Jag kunde just tänka mig att ni är hugenott.

Grandier Jag är inte hugenott, men jag anser ingen har rätt att mörda hugenotter bara för att de är hugenotter. Sådant strider mot Kristi kärleksbud.

Richelieu Ni är en däre som missbrukar Kristi exempel på sådant sätt att det kan leda till er egen undergång.

Grandier Kristus dog på korset. Det är det exempel som alla kristna och även ni, om ni är kristen, har att följa.

Richelieu I vår tid är det klokare att klara sig än att dö.

Grandier Ni är således rädd för döden?

Richelieu Nej.

Grandier Då är ni rädd för livet.

Richelieu Varför skulle jag vara det?

Grandier Ni är ju en sådan där löjlig preciös som klamrar er fast vid celibatet av pur skräck för livets glädjeämnen.

Richelieu Celibatet är föreskrivet av den kyrka som ni tillhör och tjänar.

Grandier Celibatet är en omänsklig mask som påvarna tar av sig vid behov.

Richelieu Ni hädar.

Grandier Nej, min bästa man, ni hädar, och alla hädar som vågar bruka er ställning i kyrkan till att utöva makt. Kristi exempel är fattigdom och total maktlöshet. All makt är av djävulen, och den kan endast missbrukas. Ni borde vara glad för att ni har avlägsnats från hovet.

Richelieu Jag är bara här på semester.

Grandier Det hedrar er inte.

Richelieu Nog nu. Era förolämpningar tjänar ingenting till.

Grandier Inte ert högmod heller.

Richelieu Ni handlar oklokt i att göra mig till er fiende.

Grandier Ingen kan göra er till min fiende utom ni själv.

Richelieu Ni tvingar mig till det.

Grandier Genom att hålla på min rätt?

Richelieu Genom att visa mig förakt.

Grandier Vad visar ni för mig då?

Richelieu Medömkan.

Grandier Varför?

Richelieu Jag kan se att ni får ett olyckligt slut.

Grandier Ha-ha! Hur kan ni se det?

Richelieu Det är farligt att älska damer om man är präst och har fiender.

Grandier Det är ännu farligare att inte älska damer, jag menar för själen. Att älska damer är höjden av mänsklighet, och mänsklighet är gudomlighet. Gud är som mest gudomlig när han är som mest mänsklig.

Richelieu Jag befattar mig inte med teologi.

Grandier Varför är ni präst då?

Richelieu Ni framhärdat i era provokationer. Jag varnar er. Man kan bränna er på bål en dag för er frispråkighet, ert frisinne och era hugenotts sympatier.

Grandier Om någonting kan skada Frankrike så är det hugenottförföljelserna. Ty alla Frankrikes duktigaste och klokaste män är hugenotter. Under hugenottledaren Henri IV upplevde Frankrike sin enda storhetstid, och den tiden var stor blott för att den utmärktes av tolerans. Ni vill med er intolerans störta Frankrike.

Richelieu Ni vill störta Frankrike i anarki. Ni vill upplösa kyrkan.

Grandier Och ni vill döda. Ni vill döda mig. Ni vill blodbesudla Frankrikes historia liksom Charles IX.

Richelieu Jag vill ha ordning, och jag vill tjäna Frankrike.

Grandier Genom att bränna mig på bål?

Richelieu Min son, ni är ännu ung. När ni är äldre skall ni ha lärt er litet bättre vett än att tala som ni tänker.

Grandier Hellre brinner jag på bål än att jag upphör att tala och leva som jag tänker.

Richelieu Ske då er vilja.

Scen 4. Tillbaka till scen 2.

Madeleine Är det därför han söker din undergång?

Urbain Han söker inte min undergång. Han söker bara sina egna intressens tillfredsställelse. Till dem hör utplåningen av alla spår av hugenotter här i landet. Till dem hör rivningen av alla hugenotternas gamla fästningar. Därför rivs fästningen här i Loudun. Alla ville ha kvar den och jag med dem som skydd för Loudun i framtiden. Men kardinalen bestämmer.

Madeleine Och hans hejduk som skickats ut för att undersöka dig?

Urbain Han har skickats ut för att genomdriva kardinalens direktiv. Till dem hör oredan med de störda nunnorna. Det är ingen inkquisition, bara undersökning.

Madeleine Men nunnorna utsätts för övergrepp vid djävulsutdrivningarna.

Urbain Det är på exorcisternas ansvar, inte på Laubardemonts eller kardinalens.

Madeleine Nunnorna torteras till att bekänna vad som helst.

Urbain Det är på exorcisternas ansvar. Om de frambringar lögner får de ta ansvar för dem.

Madeleine De agerar i kyrkans namn.

Urbain Om de frambringar lögner och övergrepp i kyrkans namn blir de hårt dömda av framtiden, och risken är att kyrkan blir dömd för deras skull.

Madeleine Är du inte rädd för kyrkans makt, vad den kan göra dig?

Urbain Inte det minsta. Mitt samvete kan nämligen inte bli renare.

Madeleine Andra rättrogna präster har bränts på bålet, som Giordano Bruno.

Urbain Att kyrkan nedlåter sig till att bränna kättare är ett symptom på att allt inte står rätt till i kyrkan. Att den är rädd för människor som tänker själva och kommer med nya tankar och idéer betyder att den är rädd för att bli avslöjad. Den som är rädd för att bli avslöjad har begått brott. Brott måste avslöjas.

Madeleine Vad avslöjade Giordano Bruno?

Urbain Det får vi aldrig veta, för under de sista sju åren av sitt liv fram tills han brändes hölls han i isoleringscell av inkquisitionen.

Madeleine Vad var inkquisitionen rädd för?

Urbain Allt. Därför finns inkquisitionen.

Madeleine De har försökt fälla dig tidigare. Du har tidigare arresterats.

Urbain På obefintliga grunder. De har velat komma åt mig av ren avundsjuka, för att jag är briljant och för att jag vågar älska dig. Kärlek är något kyrkan aldrig kommer att kunna göra någonting åt.

Madeleine Är då celibatet fel?

Urbain Det är inte fel, eftersom Jesus själv förordar det. Man kan tillägga att inte alla är skapta för celibatet. Han menar, att man skall leva sexuellt som man är funtad sexuellt. "Det är inte gott för människan att vara ensam," säger Gud själv. Jesus säger, att om man vill leva som en eunuck bör man göra det. Mellan dessa båda gudomliga uttalanden rör sig hela mänskligheten.

Madeleine Vad säger syster Jeanne?

Urbain Hon älskar mig men vet att hon aldrig kan få mig, då hon är puckelryggig. Hon kan kontrollera sig i motsats till vissa andra.

Madeleine Tror du de vissa andra kan skada dig?

Urbain Nej. I värsta fall kan de skada min kropp men aldrig min själ, ty den är bara kärlek.

Madeleine Jag kommer alltid att bära vittne om din kärlek.

Urbain Du är för mig mer än en älskade, mer än en syster, mer än en moder, snarast en tvillingsjäl. Vi hörde ihop från början innan vi kände varandra.

Madeleine Ett vet jag säkert. De kan aldrig skada mig, då jag är älskad av dig.

Urbain Det skall du vara för evigt. Vänskap varar för livet, kärleken är odödlig, men vi hör evigheten till. Om det blir nödvändigt skall jag bevisa det.

Madeleine Hur?

Urbain Det vet jag inte ännu.

Akt II scen 1.

Laubardemont Jag skall göra det fullständigt klart för er, mina herrar, varför jag är här. Jag är här på kardinalens uppdrag att se till att Louduns hugenottiska fästningar rivs. Ingenting annat.

Binot Det är vi mycket väl medvetna om, herr president, men då ni kommit hit på uppdrag av hans eminens måste ni också vara medveten om att här behöver göras mycket annat.

Laubardemont Som vad då?

Binot Varken ni eller kardinalen kan väl vara ovetande om de störningar i kyrkans ordning som uppträtt genom vissa nunnors excentriska beteende eller snarare anfäktelser?

Laubardemont Detta är ett problem och en uppgift för kyrkan, inte för mig. Naturligtvis är dock hans eminens engagerad och oroad av saken och har bett mig undersöka den så att säga vid sidan om.

Binot Vi tänkte väl det.

Thibaut Problemet är att djävulsutdrivarna eller exorcisterna inte lyckats komma till rätta med problemet utan snarare förvärrat det.

Laubardemont Hur?

Thibaut Fler nunnor har blivit smittade.

Laubardemont Vad har framkommit i undersökningen av dem?

Thibaut Ingenting. De bara bär sig åt som oskälige djur. De pratar nonsens och uttalar bara obegripligheter och vägrar svara mot behandling.

Laubardemont Vet man inte hur det hela började? Någon måste ha varit först. Vet man hur det började kan man finna orsaken.

Thibaut Det är det man inte vet.

Laubardemont Vad är er herr curés hållning i saken?

Thibaut Han vägrar befatta sig med den. Han menar att det är något övergående och att det inte bör fästas något avseende vid.

Laubardemont Så han har inte haft något med de anfäktade systrarna att göra?

Thibaut Nej.

Laubardemont Dock har han varit inblandad i andra otillbörliga förhållanden, Philippe Trincard, till exempel.

Thibaut Hon är numera gift Moussot.

Laubardemont Lyckligt gift, förmodar jag?

Thibaut Så lyckligt gift som man kan vara genom tvång.

Laubardemont Är det sant vad som sägs om henne?

Thibaut Det beror på vad som sägs om henne. Det sägs allt möjligt om henne.

Laubardemont Låt mig göra min summering kort. Det har sagts, att hon som jungfru erövrades av er prelat i biktstolen, att han släppte henne så fort erövringen var fullbordad och att hon i hemlighet födde ett oäkta barn, som en väninna adopterade för att rädda hennes ansikte, vidare att hennes äktenskap var den slutgiltiga betalningen för att saken skulle hållas nedtystad och glömd.

Thibaut Det är i stora drag riktigt.

Laubardemont Att er prelat således är detta barns fader, vilket alla vet men ingen talar om, då saken gjorts juridiskt oantastlig genom bortadoptering och tvångsäktenskap, och att han genomförde denna förbindelse innan han förband sig med fröken Madeleine de Brou, som han lär ha gift sig i hemlighet med i ett egensinnigt men juridiskt och kyrkligt ogiltigt äktenskap.

Thibaut Allt detta är riktigt.

Laubardemont Genom allt detta har han skaffat sig en övermakt av fiender, som alla samarbetar för att bli av med honom från Loudun, under ledning av Philippe Trinquants mäktige fader, stadens prokurator, som tidigare var hans bästa vän. Som om det inte räckte med den fiende han skaffade sig från början, hans eminens kardinalen.

Thibaut Alla vill bli av med honom.

Laubardemont Så, mina herrar, vad kan vi göra åt saken?

Scen 2.

Madeleine Du kan inte göra motstånd mot kardinalens rivning av fästningen, Urbain.

Urbain Jag måste göra det lilla motstånd jag kan. Ingen vill att den rivs. Det betyder slutet för Loudun. Romarna byggde den, den har ständigt kompletterats och utvidgats och tjänat staden till skydd och säkerhet inte bara för hugenotterna här, medan kardinalen inte bara vill riva den utan även frakta bort den och därmed bygga upp sin egen stad Richelieu som han vill föra över Louduns invånare till, så att Loudun slutar som en landsortshåla. Ingen invånare i Loudun vill detta utom de som av egennyttiga skäl är anhängare till kardinalen.

Madeleine Men vad kan du göra?

Urbain Kämpa för mitt och stadens liv.

Madeleine Jag tror kardinalens utsände är farligare. Jag tror han är här för att anställa mycket värre skada än bara fästningens utplåning. Jag tror han är här för att underminera dig och ditt liv.

Urbain Vad kan han göra? Alla de som drog mig inför rätta i Poitiers har fallit platt till marken med sina lögner. Vad annat kan han göra än utbyta meningslöst skvaller med dem? Ingen har tappat ansiktet mera totalt än förra allmänna åklagaren Trinquant för sin roll som mutare och påtryckare av lögnaktiga vittnen, varför han ju tvingades till avsked.

Madeleine Är det sant att du gjorde hans dotter med barn? Före det var han din bästa vän.

Urbain Jag beklagar det inträffade. Jag ville aldrig att det skulle gå så långt, men när hon i biktstolen bekände sin kärlek för mig så kunde jag ju bara inte avvisa den. Jag försökte avråda och avstyra henne, men hon liksom alla kvinnor vägrade höra på förnuftet. Jag måste ge henne vad hon tälde. Att det blev ett barn på köpet var det inte någon av oss som ville.

Madeleine Du har sluppit ur det dilemma. Hon är gift, och barnet är bortadopterat. Men dina skrifter består och talar mot dig inför kyrkan.

Urbain Jag står för varje ord i dem.

Madeleine De utmanar kyrkan. Jag tror det är därför kardinalen vill åtgärda dig.

Urbain Jag har bara gjort mig skyldig till sunt förnuft.

Madeleine "Ett löfte att infria det omöjliga är inte bindande. För en ung man är könsåterhållsamhet omöjligt. Därför kan inget sådant löfte vara bindande." Du trotsar och jävar celibatet. Vilken celibatjäväl kan acceptera det?

Urbain Vad jag skrivit är självklart. Den som protesterar eller reagerar emot det är en hycklare. Tyvärr är de flesta inom kyrkan det. De låtsar celibat men rövknullar korgossar eller masturberar. De avger celibatlöfte bara av fjäsk och hyckleri för karriärens skull väl medvetna om att de aldrig skall kunna hålla det. Kyrkan är en mäktig institution som bara medger inträde för sådana som går in i det officiella hyckleriet. Jag är inte protestant. Jag bara sätter fingret på den sjuka punkten i ett slags försök att åtminstone ställa diagnos och kanske komma med en konstruktiv varning att det kommer att bli värre om ingenting görs.

Madeleine Du vill skrota celibatet.

Urbain Nej, bara celibatet som tvång. Många präster skulle bli bra mycket bättre präster utan celibatet, liksom många nunnor, särskilt våra nunnor.

Madeleine Det är kanske där deras problem ligger.

Urbain Jag tror det. De har överreagerat mot tvångscelibatet med att demonstrera dess sjukliga konsekvenser. Det finns inga djävlar utom tvångscelibatet med onaturligt påtvingat undertryckande av sexualiteten.

Madeleine Många präster menar att sex är djävulen.

Urbain Det förhåller sig tvärtom. Alla som har någon naturlig kännedom om sex vet att det enbart är en befrielse.

Madeleine Från vad?

Urbain Från egot framför allt. Endast kärleken kan frälsa dig från dig själv.

Madeleine Du talar som Jesus.

Urbain Han blev korsfäst för sitt kärleksbudskap. Jag har som präst inget annat att göra än att verka i hans efterföljd.

Madeleine Kom in i mig, min frälsare.

Urbain Det är du som är min befriare. *(De älskar.)*

Scen 3. Ett kapell i ursuliternas kloster.

Rangier Moder Jeanne av Änglarna, vi beklagar att vi måste utsätta er för denna behandling.

Mignon Hon är helt med på noterna. Hon vet ju vad det handlar om. Det är som en sjukdom, som hon som patient vill bli av med.

Rangier Givetvis. Vad lider ni av, moder Jeanne?

Jeanne Jag är besatt!

Rangier Av vad?

Jeanne Fråga den som har mig i sitt våld! Ha-ha-ha! *(skrattar hysteriskt)*

Rangier Moder Jeanne, glöm inte vem ni är!

Mignon Det har hon gjort för länge sedan. Det är bara att exorcera henne.
Rangier Mitt barn, vem har er i sitt våld?
Jeanne Legio! Ha-ha-ha!
Rangier (till Mignon) Vad menar hon?
Mignon Hon är inte ensam besatt. Fler och fler av de sjutton nunnorna har blivit mer och mer besatta av fler och fler djävlar.
Rangier Detta klarar jag inte ensam.
Mignon Ni är ensam med henne. Försök.
Rangier Mitt barn, vem är er mästare? Vem lyder ni under?
Jeanne Vem lyder du själv under, din skenheliga fjant? Ha-ha-ha!
Rangier Hon är hopplös. Ett sådant fall måste man bringa till underkastelse genom våld.
Mignon Gör det då. Exorcera henne. Hon ber om det.
Rangier Jag saknar de resurserna och kunskaperna. Här måste anlitas experthjälp.
Jeanne Era hjälplösa pajasar, ser ni inte att jag helt enkelt är förbannad? Jag är erövrad och förlorad! Så enkelt är det! Och flera av mina systrar är det också, och de njuter av det! Ni borde själva pröva på hur det är att bli våldtagna av djävulen! Ha-ha-ha! Ni glömmer det aldrig! Ni blir helt nya människor! Ha-ha-ha!
Rangier Hon är inte klok.
Mignon Hon måste åtgärdas. Vi måste tillkalla hjälp från högre instans.
Rangier Har ni någon att föreslå?
Mignon Jag känner en viss expertutdrivare, Monsieur Barré, som har kunskap och resurser att gå hur långt som helst. För honom finns det inga hopplösa fall.
Rangier Då får vi anlita honom. Vi kan ju inte lämna abbedissan så här.
Jeanne Lämna mig bara åt mitt öde. Jag klarar mig nog, och jag har många systrar under mig som delar min vällust! Ha-ha-ha!
Rangier (till Mignon) Vet hon vad hon säger?
Mignon Det är frågan. Vi får hoppas hon inte är medveten om sitt eget tillstånd.
Jeanne Era gökar, varför pippar ni mig inte när ni har mig i ert våld? Ha-ha-ha!
 Jag välkomnar er, stackars eunucker! (*öppnar benen*)
Rangier Läs för Guds skull in henne så länge. Ingen går ju säker för henne.
Mignon Ni har gjort vad ni har kunnat. Vi tackar er, fader Rangier. Vi skall med det snaraste organisera mera kvalificerad expertis, så att vi når roten till det onda och kan avlägsna den.

Scen 4. Krogen.

Michel Kaniken Mignon lär ha anlitat fader Rangier till att djävulsutdriva moder Jeanne av änglarna.
Béliard Är hon också nu besatt?
Michel Mer än någon av de andra, verkar det.
Drouin Fader Mignon är en av vår prelats bittraste fiender. Det luktar komplott om det hela.
Michel Vad tror du om saken?
Drouin Varför har ursuliterna blivit hysteriska? Moder Jeanne är deras anförare, och hon var från början besatt av olycklig kärlek till vår prelat. Han var ju så snygg och värtalig och hade en sådan framgång bland kvinnorna. Varför då inte även hos moder Jeanne? Även hon är ju vacker om dock något puckelryggig. Jag vet, att hon bad fader Urbain bli hennes och ursuliternas biktfar. Han tackade nej, då han redan hade för mycket att göra med sin församling. Om jag förstår moder Jeanne rätt kunde hon aldrig förlåta honom detta. Sedan började spökerierna i klostret. Barnen och eleverna var de första som besöktes om nätterna av främmande vitdraperade

skepnader. Sedan kom spökerna och besökte även systrarna. Någon intalade dem att det var djävulen. Så började det. Ett barnsligt skämt från början har genom sin effektivitet expanderats till allmän besatthet av djävulen, och bara systrarna tycker det är roligt.

Gigot Vem hittade på att det var djävulen på besök?

Drouin Fader Mignon. Vem annars?

Michel Och nu organiserar han alltmer spektakulära djävulsutdrivningar, som bara gör saken värre. Hur skall detta sluta?

Béliard Vad menar vår prelat om saken?

Drouin Han rycker på axlarna åt det och menar sig stå helt utanför det hela. Han har ju ingenting med ursuliterna att göra.

Gigot De försöker kompromettera honom.

Michel Det är vad jag tror också.

Béliard Kommer de att lyckas?

Drouin De försökte förut. De fick honom i fängelse i Poitiers för hans amorösa eskapader och oegentliga förhållanden. Rättegången visade sig vara fixad. Det handlade bara om mutade vittnen och ljug. Ett andra försök kommer att bli svårare men kan sluta desto värre.

Michel Har då de heliga ursuliterna ingen heder i kroppen?

Gigot Det vet du väl, Gigot, att det enda kvinnor har i kroppen är något helt annat?

Béliard Vad då?

Gigot Djävulen. Vad annat, och vad annars?

Akt III scen 1.

Barré Det här är ingen liten sak. En ansedd abbedissa för ett ärevärdigt kloster är besatt av djävulen och måste djävulsutdrivas. En sådan sak är dömd att misslyckas bakom stängda dörrar. Era tafatta klåparförsök hade ingen chans, broder Rangier. Här måste vi ta till storsläggan.

Rangier Vad menar ni?

Barré Offentlig exorcism i katedralen.

Rangier Inför hela församlingen?

Barré Ju större publik, desto bättre effektivitet. Om alla får komma och titta på henne och hon blir medveten om offentligheten är djävulen garanterad att lämna henne i fred. Den måste ge sig inför hela kyrkans massiva angrepp.

Rangier Men skandalen! Det kommer att skrivas om i hela landet! Hon blir till ett offentligt och ökänt åtlöje!

Barré Vill ni hellre att djävulen stannar kvar?

Rangier Hela situationen är alldeles outhärdlig...

Mignon Vi har ingenting emot en offentlig djävulsutdrivning, Monsignore Barré.

Barré Jag garanterar ett tillfredsställande resultat.

Rangier Då måste vi väl ge er händerna fria.

Barré Så skall det låta. Det gäller livet för er abbedissa.

Mignon Katedralen är er, Monsignore Barré.

Scen 2. I katedralen.

Michel (bland publiken med sina vänner) Går det inte lite väl långt när kyrkan organiserar en djävulsutdrivning till ett offentligt skådespel?

Gigot För en gångs skull blir katedralen full. Det är bättre än teatern och gratis dessutom. Allt blir improviserat, och vad som helst kan hända. Bättre kan det inte bli.

Béliard Nu bär de in henne. Är detta vår heliga abbedissa av ursuliterorden, moder Jeanne av Änglarna?

Gigot Hon ser då inte ut som en ängel.

Michel Det har hon aldrig gjort.

Gigot Hon vore vacker om hon inte var puckelryggig.

Béliard Hon var inte sådan som barn. Det var någon sjukdom som förvred hennes skelett.

Gigot Så att hon bara dög till nunna. Stackars människa.

Michel Det är inte synd om henne. Hon njuter av det. Se på henne. Hon har aldrig förr njutit av sin existens som instängd nunna.

Béliard Nu börjar han. Är det curén av St. Jacques i Chinon? Vem är han?

Gigot En paranoid svartrock som aldrig har sett annat än djävlar överallt, och han tar alltid i med hårdhandskarna.

Béliard Han ser inte rolig ut.

Michel Ändå har alla kommit hit bara för att vara med om något roligt.

Gigot Nu sätter han i gång. Pass på!

Barré (vid altaret med sina präster) Vid den allra högstes namn anbefaller jag dig, orene ande, att lämna denna kvinnokropp i fred!

Michel Mycket rökelse har de också.

Gigot Det kommer att behövas. Så enkelt är det inte.

Barré Ge dig till känna, ohyggliga demon! Vem är du?

Jeanne Behöver du fråga? Ha-ha-ha!

Barré Säg ditt namn eller vem du är!

Jeanne Det vet du mycket väl, din klåpare. Annars skulle du inte våga uppföra denna teaterföreställning.

Barré Jag befäller dig att ge dig till känna!

Jeanne Ge mig krucifixet att blodas ner med min vagina, eller ge mig en bibel att spy ner, och om du då inte fattar vem jag är är du dum i huvudet.

Barré Din oförskämde demon, ge dig iväg och lämna moder Jeanne av änglarna i fred!

Jeanne Det är du, din högfärdige strunt till pajas, som skall lämna oss och mina systrar i fred! Vi har det bra i vår vällust! Fattar du inte det?

Béliard Är det verkligen hon som talar, spelar hon teater, eller är hon verkligen besatt?

Gigot Det vet nog inte ens hon själv.

Barré Giv oss ett namn!

Jeanne Vem vill du att jag skall ange?

Barré Dig själv!

Jeanne Asmodeus! Jag är demonen Asmodeus!

Barré Så är du alltså djävulen Asmodeus som bemäktigat sig denna kvinna med våld! Vik hädan, Satan! Sluta vanhelga detta heliga tempel!

Jeanne Det är du som vanhelgar det med dina djävulsfantasier!

Barré Djävulen gör motstånd! Ut med honom! Pumpa ut honom!

Jeanne Du blir aldrig av med mig. Du har själv försvurit dig åt mig med att försvära dig åt kyrkan. Det finns ingen kyrka utom djävulens kyrka, och alla som försvurit sig åt den är hans offer och slavar!

Barré Ut med dig, du orene oförskämde ande! Bind fast henne!
(*Jeanne binds med händerna på ryggen.*)

Jeanne Jag är inte rädd för er! Ni kan inte bota mig! Jag lever för evigt!

Barré Fram med lavemangsprutan! (*En sådan presenteras.*)

Jeanne Vad ska ni göra nu? Magpumpning? Ha-ha-ha! Allt ni kommer att få ut ur mig den vägen är bara skit!

Barré Du orena djävul, denna lavemangspruta är fylld av heligt vigvatten. Detta skall vi spruta in i dig tills du storknar och äntligen lämnar ditt offer i fred! Dra upp kjolen på henne!

(Man drar upp hennes ordensdräkt så att benen och baken blottas. Hon sprattlar med benen till folkets förtjusning, men lavemangsprutan körs in i ändan på henne och appliceras hänsynslöst.)

Gigot Detta är i sanning ett skådespel för folket.

Michel Katedralen har aldrig varit så full förut.

Béliard Bara en fattas här.

Michel Vem då?

Gigot Vår prelat.

Barré Hon är färdig! Bär ut henne!

(Jeanne bärs ut, alltjämt bunden men nu bragt till tystnad. Prästerna tågar ut efter henne.)

Gigot Den svarta mässan är över.

Michel Jag tror inte hon väntade sig en sådan förnedring.

Béliard Men prästen njöt av det. Det kunde man se på honom.

Gigot Han har gjort det förut. Han var lika glad och mästerlig som en bödel.

Michel Kom så går vi. Hur sjuk världen där ute än är måste den vara friskare, då den knappast kan bli sjukare än så här.

Gigot Säg det till de ansvariga prästerna.

Cerisay (till Mignon och Barré, Rangier med flera) Mina bröder, detta passar sig inte. Ni gör kyrkan till ett spektakel.

Rangier Djävulsutdrivningar har pågått så länge kyrkan har funnits. Jesus var den första som ägnade sig däråt. Med vad rätt försöker ni hindra vårt arbete?

Cerisay Förnuftets rätt. Ni vet mycket väl att de stackars ursulinerna spelar teater och njuter av det, och ni uppmuntrar dem till det. De har aldrig varit besatta men inspirerats till att inbilla sig vara det av någon som vill kyrkan eller bara Grandier illa, och som inte inser att han med att framprovocera denna groteska djävulskomedi bara skadar kyrkan. Alla förnuftiga människor genomskådar taskspelet, och protestanterna skrattar av skadeglädje åt vår kyrkas dårskap.

Rangier Vad ämnar ni göra?

Cerisay Jag ämnar göra allt jag kan för att stoppa de här dumheterna. Om man slutar provocera ursulinerna och inbilla dem morbida vanföreställningar och hetsa dem till hysteri genom vanvettiga djävulsutdrivningsskådespel in flagrancia för hela världen att frossa i, avhåna eller skratta åt med djurisk lust, är jag säker på att de stackars systrarna kommer att lugna ner sig och sluta med sina dumheter.

Barré Och om de inte slutar och besattheten bara fortsätter?

Cerisay Ge dem en chans. Låt dem vila. Lägg ner taskspeleriet. Sluta fåna er. Låt folket gå hem och glömma skandalen. Låt kyrkan vara kyrka i stället för ett vällustens tempel för helvetiska utsvävningar i ren galenskap. Jag kommer att yrka på det inför konungen, parlamentet och kardinalen.

Mignon Är det inte kardinalen som vidimerat och yrkat på djävulsutdrivningarnas fortsatta verksamhet?

Cerisay Tvärtom. Han har själv genomskådat att skandalen i Loudun är en bluff.
Laubardemont (uppträder plötsligt) Då kan jag upplysa er om, Monsieur, att hans eminens själv faktiskt beordrat undersökningens fortsatta bedrivande. Konungen har gett order därom. Därför är jag här, för att genomdriva hugenottfästningens rivning och för att åtgärda problemet med störningen av kyrkans inre ordning genom djävularna i Loudun.

Cerisay Har konungen själv vidimerat detta?

Laubardemont Genom parlamentet. Det har ålagts att vägra alla petitioner och överklaganden i saken, som måste gås till rätta med en gång för alla.

Cerisay Det finns bara ett sätt att gå till rätta med dem. Upphör med djävulsutdrivningarna.

Laubardemont Nej, enligt kardinalen måste de drivas ut intill den sista sjuttonde djävulen.

Barré Vi har redan lyckats driva ut Asmodeus.

Cerisay Med lavemangspruta vid katedralens högaltare inför hela församlingen? Ser ni inte vilket åtlöje ni gör er egen kyrka till med att inte bara profanera henne men med att skända henne och det offentligt?

Laubardemont Vi genomför bara kardinalens bestämmelser.

Cerisay Ni vet inte vad ni gör.

Barré Menar ni att kardinalen är felbar?

Cerisay Menar ni att någon dödlig människa kan vara ofelbar? (*går rasande*)

Mignon Vad kan han göra? Kan han sinka oss?

Barré Bara tillfälligt. Ingenting kan stoppa kardinalen.

Laubardemont Och kardinalen vet vad han vill. Han vill ha bort Urbain Grandier en gång för alla. Vi har inget val utom att tjäna honom. Han skyr inga medel, och vi har som hans tjänare ingen rätt att sky några heller.

Scen 3.

Madeleine Du är i fara, min älskade.

Urbain Tror du inte jag vet det?

Madeleine Det är inte som du tror. Nu är du verkligen i fara.

Urbain Vad tänker du på?

Madeleine Din säkerhet. Borde du inte ge dig av?

Urbain Fly? Från mina fiender? Kapitulera för gemenheten och dårskapen, erkänna nederlag och ge dem rätt? Aldrig.

Madeleine Urbain, inkvisitorerna har fått ursulinerna att nämna ditt namn som deras mästare i sin besatthet.

Urbain Den vidskepliga dårskapen skenar iväg med sig själv.

Madeleine Förstår du vad det innebär? Du är angiven som trollkarl och satanist.

Urbain Av sinnesförvirrade nunnor som i hysteriskt vansinne inte vet vad de säger och efteråt inte vet vad de har sagt? Vem kan ta någon hysterisk eller 'besatt' kvinna på allvar? Bara andra hysteriker.

Madeleine Du kommer att arresteras och dras inför rätta, och den här gången blir det på allvar.

Urbain Vem kan ta djävulen på allvar? Han består ju bara av lögner. Denna hysteri är bara fjanteri som uppförstorats till storhetsvansinniga former av idioter som är drivna från vettet av fittavundsjuka och sin egen elakhet. Jag har aldrig haft något med dessa dementa ursuliner att göra. Jag vet att de har skvallrat om mig genom åren, det har varit deras enda intressanta samtalsämne, abbeddissan är en skvallertant som inte kan annat än prata bredvid munnen och gör det oavbrutet, hon har omedvetet hetsat upp sig själv och sina systrar till denna hysteriska fixering vid min attraktiva person och formligen piskat sig själv till vansinne av sexuella frustrationer, bara för att jag vägrade bli hennes och hennes ursuliners biktfar. Det är en burlesk fars och satyrspel som sparat ur till ett infernaliskt groteskeri, som bara kan skada kyrkan. Skulle jag då som fullkomligt oskyldig med ortens renaste samvete fly från synden för att den vill mig illa? En ren man flyr aldrig från sin egen renhet. Han står fast vid den och försvarar den med sitt liv, om det behövs.

Madeleine Du kommer att bli varnad. Du har vänner. De vill inte förlora dig. Om du lämnar Loudun och sätter dig i säkerhet kan aldrig dina fiender nå dig mer, och dumheterna i klostret skulle ebba ut och försvinna i ingenting. Jag är nästan säker på att djävulsspektaklerna bara har iscensatts för att få ursulinerna att ange dig som deras häxmästare för att få dig bränd på bål.

Urbain Vem skulle ha någonting att vinna på det? Ingen skulle förlora mera på det än kyrkan och alla mina fiender, som aldrig skulle kunna tvätta sig rena från vanäran. De skulle brännmärka sig själva för evigt.

Madeleine Jag vill inte förlora dig.

Urbain Och ändå ber du mig överge dig? Madeleine, vad är detta för dubbelmoral? Hur skulle jag någonsin kunna svika dig? Min enda heliga plikt är ju att försvara kärleken, mitt enda existensberättigande. Skulle jag fly och lämna dig i sticket åt dessa gemena personförföljares fanatiska blodtörst? Då skulle jag svika kärleken. Ingenting är omöjligt i livet utom det.

Madeleine Du offrar dig för mig.

Urbain Jag offrar mig gärna för kärleken. Men jag är inte offrad ännu. Ge dem en chans. Jag är oskyldig. Min oskuld kan de inte göra något åt. Låt dem försöka. De kan inte annat än misslyckas, och deras största misslyckande skulle vara om de verkligen fick mig bränd på bål.

Madeleine Jag vill dig bara väl.

Urbain Och jag vill bara älska dig och hålla kärleken vid liv, den kärlek, som inte kan dö, inte kan skändas och inte kan trampas ner av tölpars blinda insiktslöshet men bara kan triumfera och överleva allt.

Madeleine Du är den bästa älskare Loudun har haft. Och så kom du till mig, en gammal amper ungmö.

Urbain En kvinna av klokhet och karaktär. Jag älskar din själ, och om min kärlek har tillfredsställt den är jag nöjd.

Madeleine Den har gjort mig vacker och min själ evig.

Urbain Tack, Madeleine, för att du då har låtit mig lyckas med min kärlek. Det är allt vad jag begär. *(kysser henne)*

Scen 4. Yppig middag hos Laubardemont.

Laubardemont Jag hoppas vi skall trivas i kväll. Min föresats är att ställa allting i ordning till allas belåtenhet. Jag vet att det spridits rykten om mig här och att ingen egentligen tycker om mig, men jag gör bara min plikt enligt kardinalens uppdrag, och Hans Eminens vill bara allas väl.

Mignon Har ni bjudit Grandier?

Laubardemont Naturligtvis. Jag vill att han skall bli försonad med alla. Han borde vara här när som helst.

Rangier Vad vill kardinalen egentligen?

Laubardemont Bara ordning och reda. Ingenting annat.

Barré Det är den och ingenting annat som hotas av besattheten hos ursulinersystrarna.

Laubardemont Får jag fråga er, Monsieur Barré, tror ni verkligen själv att de är besatta?

Barré Naturligtvis. Annars skulle jag inte exorcera dem. Vi lyckades driva ut Asmodeus ur abbedissan. Det om något är väl ett bevis för demonernas faktiska förekomst.

Laubardemont Med lavemangspruta.

Barré Med vigvatten.

Laubardemont Vanliga besatta nunnor har esomoftast kunnat exorceras ordentligt bara med att man spöar upp dem. Av fruktan för straffet, plågorna och nesan vågar de inte bli besatta igen.

Rangier Här är vår vän Grandier.

Laubardemont Välkommen, fader Grandier. Det var bara ni som fattades.

Urbain Jag välkomnar denna avskedsmiddag för er och er vänlighet att bjuda mig till den, så att vi får en möjlighet att tala ut med varandra.

Laubardemont Just det. Det var därför jag bjöd er. Litet vin?

Urbain Tack, gärna. (*Laubardemont håller upp vin åt alla.*)

Laubardemont Då ber jag att få skåla för allas vår välgång och välfärd under kardinalens nåderika beskydd, på det att vår heliga kyrka alltid må fortsätta bereda vår salighet. (*Alla skålar.*)

Urbain Till saken. Vad har ni egentligen gjort här, min värde kollega?

Laubardemont Mitt huvuduppdrag var att se till att rivningen av fästningen fullföljdes. Kardinalen har även ägnat fallet med de besatta ursulinersystrarna ett synnerligt intresse och bett mig göra vad jag kan åt saken. Dock har jag inte blandat mig däri. Jag har ingenting haft med djävulsutdrivningsprocesserna att göra. De har fått sköta sig själva.

Urbain Vad menar ni och kardinalen om dessa processer? Tror ni verkligen att nunnorna är besatta?

Barré Det är klart att de är.

Laubardemont Tyst, Monsieur Barré. Kardinalen har starkt betvivlat besatthetens äkthet, han tror inte på sådant, och just därför bett mig undersöka saken. Hans vilja därvidlag är att få bukt med problemet, som är störningen av kyrkans ordning och trovärdighet. Vem kan tro på en helig nunna mera efter att ha fått se en besatt ursulinersyster här i Loudun kråla på golvet och lyfta på kjolarna under skabrösa händelser genom ett språk som vore ovärdigt den uslaste hora i Paris?

Urbain Det är det jag menar. De är bara kvinnor.

Laubardemont Men ursulinersystrar i kyrkans tjänst. Det är problemet. Man kan inte bara sparka ut dem.

Urbain Nej, det kan man inte.

Rangier Hur ser ni själv på saken, fader?

Urbain Jag ser det som en sjukdom men tyvärr en själslig sjukdom, som därför är svårare att bota än vanliga åkommor.

Barré Kan det finnas någon annan bot än exorcism?

Urbain Tyvärr, Monsieur Barré, är jag av den meningen, och många andra med mig, att exorcism bara förvärrar sjukdomen. En blev tillfälligt botad genom en kraftig lavemangspruta. Det är det enda positiva resultatet er terapi har kunnat påvisa. Hon har återfallit, och alla de andra har blivit värre. Det måste finnas andra och bättre medel, och som biskop de Cerisay påtalat, metoder som bara förvärrar ett ont borde avbrytas genast.

Barré Kardinalen kräver att behandlingen fullföljs till ett tillfredsställande resultat.

Urbain De tillfredsställande resultaten kan ni med era metoder få vänta i evighet på.

Rangier Det är inte er vi vill komma åt genom behandlingen, fader, endast djävlarne.

Urbain Ändå har jag hört att ni genom er behandling fått vissa av systrarna att nämna mig som deras häxmästare, fastän jag aldrig haft något med dem att göra.

Mignon De har inte bragts till detta utan nämnt ert namn som upphovet till deras onda rent spontant.

Urbain Det tvivlar jag på.

Laubardemont Jag försäkrar er, fader Grandier, att ingen här i detta rum vill er något ont och allra minst kardinalen.

Urbain Jag tackar för den försäkringen och tar den till hjärtat som något jag vågar lita på.

Laubardemont Er skål, fader. Jag lovar er min bestående vänskap och att göra allt vad jag kan för er för att ni skall bli lämnad i fred för vilka fiender ni än kan ha.

Urbain Jag har inga fiender, bara avundsmän, och jag tror att det är de som inbillat ursulinerna deras groteska föreställningar.

Barré Jag tror snarare att det är ert för alla välbekanta leverne med två älskarinnor, den första med barn, som inspirerat de heliga systrarna i en olycklig riktning.

Urbain Det är på deras eget ansvar i så fall, inte på mitt.

Laubardemont Ni är oskyldig, fader, det är jag övertygad om, utom till era egna möjliga förseelser, som är er egen sak med ert eget samvete, och jag skall tala för er sak hos kardinalen. Hans krav på ordning i sin kyrka är dock obevekligt.

Urbain Självklart.

Laubardemont Är vi alla överens och vänner? Även jag vill lämna ett rent hus efter mig, fritt från harm och hårda känslor, misstankar och ogrundat agg. Skål, än en gång, fader Grandier. Ni är här bland idel vänner.

Urbain Jag önskar jag kunde tro på det fullt ut, men er försäkran rör mig inte desto mindre till tårar.

Laubardemont Ingen vänskap är varmare och ljuvare än den som smälter i tårar. Skål, mina vänner! *(Alla deltar hjärtligt i skålen.)*

Barré Och lycka till hos kardinalen, Monsieur Laubardemont.

Laubardemont Tack. Det behöver jag.

(De fortsätter supén i största vänskaplighet.)

Akt IV scen 1.

Richelieu Nå, hur går det med skandalerna i Loudun? Kommer ni till rätta med dem?

Laubardemont Så småningom. Den gradvisa rivningen av fästningsverken vållar inga problem, då ingen gör något motstånd fastän alla är emot det.

Richelieu Och vad har ni fått veta om djävlarerna?

Laubardemont De stackars sjutton ursulinersystrarna är illa därän, och frågan är om de någonsin kan bli normala igen. Deras besatthet har helt enkelt gått så långt att ingenting mera hjälper medan exorcismen bara tvingar dem djupare in i besattheten. De är mer eller mindre alla förlorade.

Richelieu Och ni tror på deras teater?

Laubardemont Det är inte en fråga om teater eller om att tro på den eller inte. Faktum är att de betar sig som djur eller värre och verkar njuta av det.

Richelieu De vältrar sig i djävulens vällust och har fått smak för det, och Urbain Grandier har visat dem vägen med att föregå med gott exempel. En präst för en så viktig och betydande församling som Loudun skall vara ett dygdemönster och helst ett kristet ideal, som anslutna nunneordnar skall kunna se upp till. Vad har Urbain Grandier i stället gjort? Han har skaffat sig älskarinnor och gjort dem med barn, och han lever öppet med en av dem. Hur kan då ett sällskap instängda ursulinersystrar tvingade till celibat annat än bli galna av frustration över att deras högste präst kan ta sig sådana friheter och inte de? Det är inte acceptabelt, Laubardemont.

Laubardemont Givetvis inte, ers eminens.

Richelieu Är det inte så att ursulinerna rentav har pekat ut honom som deras vägvisare och anförare?

Laubardemont Jo, tre av dem har faktiskt gjort det.

Richelieu Alltså är saken klar och det råder inget tvivel om saken.

Laubardemont Ers eminens, fader Grandier kan inte bindas som skyldig till deras tillstånd. Han har inte haft med dem att göra.

Richelieu Detta handlar om teologi, min vän. Ur kristet och andligt perspektiv är saken fullständigt klar och behöver inga materiella bevis eller bindningar. Grandier

har inspirerat ursulinerna till att följa hans exempel och hoppa över skaklarna på deras sätt, vilket de har erkänt. Det är bara att följa rutinerna för sådana fall.

Laubardemont Varför vill ni honom illa?

Richelieu Jag struntar i honom. Han förolämpade mig gruvligt en gång med att framhålla sin sexuella frigjordhet som moraliskt överlägsen min disciplinerade avhållsamhet, men jag bär inget agg mot honom för den sakens skull. Faktum är att han har brutit mot kyrkans regler medan jag inte har gjort det, och vi tillhör båda kyrkan. Hans uppförande har lett till en omfattande skandal av lössläppthet och djävulsfantasier inom hans ansvarsområde, som bara kan skada kyrkan, vilket måste åtgärdas. Celibatets disciplin och den ordning den medför är överlägsen all sexuell frihets utsvävningars vällust och ansvarslösa njutningar, som bara kan leda till upplösning, barbari och kaos. Kyrkans eviga strävan är i motsatt riktning. Han måste lära sig en läxa och statueras som det avskräckande exempel han är. Det är bara att följa rutinerna och protokollet för tillrättgåendet med kättare som underminerar kyrkan. Några ytterligare argument till hans försvar?

Laubardemont Framtiden kommer att döma oss hårt. Han kan framstå som martyr.

Richelieu Det är oväsentligt. Det viktiga är att vi går till rätta med djävlarerna i Loudun och gör oss av med dem för alltid. Eftersom han är orsaken är det bara han som behöver åtgärdas. När han är borta skall du se att djävlarerna försvinner spårlöst.

Laubardemont Jag hoppas ni har rätt, ers eminens.

Richelieu Jag har alltid rätt.

Scen 2.

Drouin Vi måste varna vår prelat.

Michel Tror du inte han är varnad redan?

Gigot Jag tror inte han tar varningar på allvar. Han är ju oskyldig och tror i sin oskuld att han inte har någonting att frukta.

Drouin Desto viktigare borde det då vara att han varnas.

Béliard Han är för stolt. Även om han förstod faran och varningarna tror jag inte han skulle ta dem på allvar. Hans självsäkerhet är ju total.

Drouin Hans fiender är besatta av avundens hat mot honom, och de är mäktiga med kardinalen i spetsen. Vår prelat är den som alltid kan kompromissa, men kardinalen gör det aldrig.

Michel Varför skulle kardinalen vilja honom något ont?

Gigot Fråga kardinalen.

Drouin Yrkesrivalitet kanske. Kardinalen har alltid upplevat vår prelat som ett hot och inbillat sig att han är farlig. Han har ju försvarat hugenotterna och gått emot kardinalen i rivningen av fästningen.

Michel Av helt naturliga skäl.

Béliard Vet kardinalen vad han gör?

Gigot Om han låter Grandier brännas på bål blir Grandier mycket farligare för kardinalen som död än som levande.

Michel Tror du att det kommer att gå så långt?

Gigot Risken finns.

Drouin Jag tror kardinalen ser det hela som ett experiment. Han vill se hur långt han kan gå i sin absoluta makt. Han vill se om det går att använda hysteriska nunnor mot fler misshagliga opponenter med att få dem brända på bål som trollkarlar bara genom manipulerade eftersatta kvinnors angivelser.

Béliard Kan kardinalen vara så djävulsk?

Gigot Hela kyrkan är besatt av djävulen.

Michel Du sa det.

Drouin Och vår prelat är för god för att fatta det. Han är en för god kyrkans tjänare för att förstå hur ond kyrkan kan vara när den används som instrument för makten. Därför måste vi få honom i säkerhet innan det är för sent.

Gigot Han överger aldrig kyrkan eller sin älskarinna.

Michel Det är hans tragedi.

Béliard Ännu har ingenting hänt. Ännu kan allting lösa sig och avfärdas av förnuftet som den mycket dåliga och smaklösa komedi det är.

Béliard De där nunnorna borde alla brännas inne eller låsas in på dårhus. Det är ju bara de som är problemet.

Michel Och kardinalens djävulsutdrivare gör dem bara ondare och galnare.

Drouin Jag ska tala med polismästarn. Han kan kanske varna vår prelat.

Michel Gör det, Drouin. Om inte han kan övertyga vår prelat om faran kan ingen det.

Béliard Hoppas du lyckas.

Gigot Jag tvivlar på det, tyvärr.

Scen 3. I ursulinerklostret.

Jeanne Jag är rädd att vi har simmat för långt från stranden för att mera kunna återvända dit, mina systrar.

Claire Vi har inte gjort något fel. Vi har bara följt våra böjelser, som vår herde fader Urbain.

Jeanne Men han är man och vi är kvinnor. Vi har inte samma mandat att följa våra frihetsbegär som han.

Denise Men som kvinnor är vi mer privilegierade än han. Vi är skyddade av våra klostermurar och våra löften till vår orden, ingen kan röra oss, medan endast han kan anklagas.

Jeanne Det är det jag menar. Vårt ansvar i hans fall blir överväldigande om han faller.

Clothilde Hur började egentligen det hela?

Jeanne Det var jag som babblade för mycket. Jag hakade upp mig på hans fruntimmersaffärer. Jag tyckte det var orättvist att han skulle falla för vackra oskulder och ungmör och inte ens se åt mig för min vanskaphets skull. Och när han vägrade bli vår biktfar tog jag det som en förödmjukande förolämpning. Jag kunde inte finna mig i situationen att bli behandlad som ingenting av honom medan andra ovärdiga upphöjdes till älskarinnor. Så kom det här spektaklet med spökena, som vi skrämde barnen med. Fader Mignon kom på idén att låta spökena bli djävlar som hemsökte oss och antastade oss. Så var spelet i full gång.

Claire Vem har inte drömt om att få bli våldtagen? Finns det någon bättre form av våldtäkt än att bli tagen av djävulen? Vi njöt av det och lät det bli verklighet.

Marie Ja, vi åkallade honom verkligen till slut och lät de sinnliga fantasierna skena iväg med oss.

Clothilde Men vem gav oss idén att låta fader Urbain vara drivkraften bakom riterna?

Marie Det måste ha varit vår effektivare exorcist Monsieur Barré.

Jeanne Men det var ju faktiskt sant. Fader Urbain var den som inspirerade oss från början. Vi dyrkade honom alla för hans granna gestalt och frimodiga personlighet. Vi beundrade honom för de friheter han vågade ta sig. Vi ville alla ta hans älskarinnas plats.

Marie Vårt enda brott är att vi följde fader Mignons och Monsignore Barrés strålande förslag och idéer. Det var som en dans eller ett spel med dem. De ledde oss ständigt vidare, och vi bara följde deras regi.

Claire Just det. Det är på deras ansvar och inte på vårt eget. Vi är bara kvinnor. Vi gjorde bara som vi blev tillsagda.

Denise Men hur ska det nu gå för fader Urbain?
Jeanne Det får vi se. Det vet ingen. Förhoppningsvis har vi gjort tillräcklig skada redan och blir det inte värre än så här.
Claire Men Barré och exorcisterna fortsätter att driva på oss och hetsa upp oss till nya bravader.
Marie De måste tröttna så småningom, och sedan är det bara att glömma hela eländet.
Denise Frågan är om vi verkligen har varit besatta och i så fall av vad.
Jeanne Svaret är enkelt. Kärlek. Vi har bara upplevt den på ett annat sätt än vanliga dödliga.
Claire Tror du Gud förlåter oss?
Jeanne Det spelar ingen roll. Gjort är gjort. Vi har bara att ta konsekvenserna.

Scen 4.

Urbain Inspektör Aubin, vad förskaffar mig den äran?
Aubin Fader, Laubardemont är tillbaka med nya direktiv från kardinalen. En häktningsorder är utfärdad mot er av kardinalen vidimerad av kungen. Ni måste fly. Ni kan bli arresterad redan i morgon.
Urbain För vad? Jag har inte gjort något. Mitt samvete är rent. Även om de drar mig inför rätta kan de inte göra något åt min oskuld.
Aubin Förstår ni då inte ondskan, fader? Dessa människor är bara ute för att sätta dit er, och de kommer inte att ge sig förrän de har lyckats. De försökte en gång och misslyckades, men de ämnar inte misslyckas en andra gång.
Urbain Ber ni mig fly och lämna min hustru och min församling i sticket? Skulle jag överge den kyrka jag tjänat i hela mitt liv? Det är en omöjlighet, inspektörn.
Aubin Det gäller ert liv, fader. Ni inser inte vilken fara ni befinner er i.
Urbain Nej, det gör jag verkligen inte. Är jag inte prästvigd och skyddad av kyrkan? Är jag inte uppfostrad av jesuiter, som generöst har hjälpt mig i hela mitt liv? Har jag begått något brott? Mitt samvete är fullkomligt rent, och det enda jag är skyldig till är kärlek, som aldrig kan vara en synd utom i samband med otrohet och äktenskapsbrott. Jag har bara älskat jungfrur. Vem kan dra mig inför rätta för det? Man har försökt och misslyckats. Är man så dåraktig att man försöker igen är jag övertygad om att man måste misslyckas ännu värre.
Aubin Fader, jag har sett häktningsordern. Den är oneklig. Den har inlämnats till polisen. Jag vet hur oskyldig ni är, men jag kan inte stoppa kardinalens och konungens lag. De har befallt det.
Urbain Påverkade av lögnen och förtal. Rättvisan står över sådant.
Madeleine (visar sig) Han flyr inte, inspektörn. Ni är inte den första som försökt övertala honom. Jag har bearbetat honom i veckor. Han överger inte sin post som präst och älskare.
Aubin Mademoiselle, jag har alltid respekterat ert och fader Urbains förhållande som rent och oantastligt i motsats till många liknande förhållanden som både biskopar och ärkebiskopar bedriver mera skabröst. Ni har alltid iakttagit en anständig diskretion.
Madeleine Inspektörn, vi är formellt gifta på alla sätt utom lagligen.
Aubin Ni har då firat bröllop?
Urbain Vi gifte oss i helig vigsel inför Gud enligt alla kyrkans heligaste ritualer. Gud har välsignat vårt äktenskap även om ingen annan människa har gjort det.
Aubin Desto större anledning för er att sätta er med er fru i säkerhet.

Urbain Ingen kan röra ett hår på hennes huvud, hon har sitt hem och sin trygghet här, och jag kan lika litet överge henne som min församling. Mina löften till Gud gäller.

Aubin Problemet, fader, är att i kardinalens kyrka och stat finns det ingen rättvisa, bara den lag som är kardinalens vilja.

Urbain Jag har träffat kardinalen. Även han är bara en människa.

Aubin Tyvärr gör han anspråk på ofelbarhet, och en sådan anspråksfullhet är alltid omänsklig och leder alltid till oskyldiga människooffer.

Urbain Jag offerar mig gärna för kärleken.

Aubin Ni kommer inte att få den möjligheten. Ni blir offerad.

Madeleine Åtminstone halva staden vet att Urbain är oskyldig, och alla rationella människor vet det.

Aubin Alla de mest rationella är protestanter, och de är kardinalens fiender, men det är kardinalens lag som råder och bestämmer. En sista gång, fader, ber jag er innerligt rädda ert och er frus liv med att sätta er i säkerhet.

Urbain En god herde överger aldrig sina får. Jag är en åt Gud försvuren god herde och kan inte bryta något av mina löften, varken till Gud, till min församling eller till min hustru.

Aubin Jag beklagar er naivitet, fader.

Urbain Tack för er varning, som jag vet att var grundad på välvilja och dessutom innebar en risk för er.

Aubin Jag är neutral och står utanför kyrkan. Jag beklagar alla som försvurit sig åt kyrkan och därmed utsatt sig för dess godtyckliga och hämningslösa grymhet och ondska. (*går*)

Urbain Vad menade han?

Madeleine Bara vad han sade.

Urbain Min kyrka är inte ond.

Madeleine Kom, min vän. Detta kan bli din sista natt i livet. Låt oss inte låta den gå oss förbi.

Akt V scen 1. Krogen.

Béliard Vi måste göra något åt saken.

Michel Vad då?

Béliard Det sämsta vi kan göra är ingenting.

Gigot Men alltjämt är vår prelat fri. Så länge de inte rör honom finns det hopp om att de trots allt skall ta sitt förnuft till fånga.

Michel Det har mänskligheten aldrig gjort så länge den har existerat. Jag har inget hopp om *den* saken.

Béliard Här kommer nu vår vän apotekaren.

Michel Vad nytt?

Drouin Vår prelat arresterades idag på väg till kyrkan för att läsa mässan.

Michel Då är det kört.

Drouin Och värre än så. De har isolerat honom i en cell utan fönster, ingen får träffa honom, och det enda som finns i cellen är litet halm på golvet i stället för en säng. Han är helt och hållet i sina fienders händer, och ingen av hans vänner får träffa honom.

Michel Det går för långt.

Gigot Det gjorde det från början.

Béliard Och ursulinersystrarna sover gott som de gjort alla nätter i sina sjuka djävulsfantasier, med djävulen till älskare i stället för en frisk man.

Michel De måtte njuta av att deras prelat får skulden för deras synder.

värden Jag hör vad ni pratar om. Vi måste organisera missnöjet. Ingen vettig människa i vår stad kan annat än ta fader Grandiers parti. Han om någon är ett helgon.

Gigot Vad föreslår du?

värden Missnöjesyttringar. Anonyma pamfletter. Ironiska nidskrifter. Anonyma brev. Och framför allt: låt ryktet gå. Låt alla få veta om vår prelats förödmjukelse. Ingen brottslig fånge har fått samma förnedrande behandling som han.

Gigot De behandlar honom som om han faktiskt var världens farligaste trollkarl arresterad på illasinnade angivelser från hysteriska kärlekskranka nunnor enligt den etablerade grundsatsen att allt vad djävulen påstår under exorcistisk press måste vara ofelbart sant.

Michel Vilka missfoster är inte de kyrkans tjänare som går emot sin egen kyrka med fanatisk ondska som forcerat medel?

Béliard Det sägs att kärleken är blind, men hatet är blindare.

Gigot Då blir det väl rättegång så småningom?

Drouin Ingen vettig åklagare vill ta sig an ett sådant fall och ingen vettig domare heller. För att genomföra en sådan absurd rättegång måste de finna åt sig uteslutande mutade lakejer.

Michel Där utgången är given och där vår prelat inte har någon chans att försvara sig.

Béliard Det är förfärligt. Man skäms för att man är fransman.

Drouin Värden har rätt. Vi måste organisera missnöjet och motståndet. Låt ordet vandra vidare i ryktesspridning, tal och skrift. Må alla få veta det och göra vad de kan för att låta vettet bearbeta orättvisan och vansinnet. Man kan inte tysta folkets röst.

Michel Kyrkan drar bara elände över sig.

Gigot Varje djävulsutdrivning är en triumf för djävulen, och så tar djävulen över kyrkan.

Béliard Stackars alla dem som ännu tror på den.

Drouin Till verket! Låt oss bli aktiva!

Scen 2. Rättegången.

domaren Urbain Grandier, ni är härmed dömd till döden och till att brännas på bål för trolldom. Avrättningen skall föregås av både ordinär och extraordinär tortyr tills full bekännelse har utverkats, härmed avkunnat och genomfört den 18 augusti 1634. Ni har tillåtelse redan nu att avge bekännelse.

Urbain (reser sig, bakbunden och fullständigt avrakad) Mina herrar, jag kallar Gud Fader, Son och den Helige Ande till vittne med den heliga jungfrun, min enda advokat, att jag aldrig har praktiserat trolldom eller gjort mig skyldig till någon form av hädelse eller känt till någon annan form av magi än den som står i den Heliga Skrift, som är det enda jag någonsin predikat. Är det för detta man har förföljt mig, förtalat mig, berövat mig min frihet, dragit mig inför rätta utan advokat, berövat mig vartenda hårstrå på min kropp, man ville till och med rycka av mig alla naglar, men äntligen sade någon stopp till mina förödmjukelser. Man anklagar mig för trolldom med kvinnor som jag inte känner och aldrig har haft något att göra med ens som biktfar. Men jag är inte ensam. Andra präster har före mig dömts till bälet för trolldom, vilket de bragtes till att bekänna sig skyldiga till genom tortyr, vilket jag aldrig kommer att göra hur ni än ämnar tortera mig, helt enkelt emedan jag är oskyldig och ingenting har att bekänna. Ursulinersystrarnas tillstånd är helt på deras eget ansvar och ej på någon annans, utom de djävulsutdrivares som förvärrat deras tillstånd. Jag sällar mig till martyrerna med gott samvete, av vilka den främste var den enda herre jag

någonsin tjänat, och accepterar med lugn och frimodighet den martyrdöd ni behagar ge mig. Jag har bragts till förnedring, förödmjukelse och martyrdöd genom er världsliga rättvisa, men en högre rättvisa kommer att vänta er på andra sidan graven. Jag vänder mig till er som är ansvariga för de ansvarslösa djävulsutdrivningarna, som är den enda motorn i denna onda cirkel av vanvett, ondskas och ständigt förvärrad besatthet.

Barré Han hädar! Han hädar!

en kvinna Nej! Han är den ende gode kristne av er alla!

(Tumult i rättssalen.)

Laubardemont (med tordönsstämma) Utrym rättssalen!

(Gendarmer griper in och kör ut alla. Grandier förs brådstörtat ut.)

Rangier Det här gick väl inte riktigt som ni hade tänkt er, eller hur?

Barré Tortyren skall äntligen bringa honom till ödmjukhet!

(Alla går förargade ut.)

Laubardemont (sist kvar) Detta kommer inte att behaga kardinalen.

Scen 3.

Aubin Tyvärr, Madame, måste vi arresteras er.

Madeleine Var jag inte fri mot borgen?

Aubin Ni blir säkert fri igen. Ingen kan bevisa något mot er.

Madeleine Varför blir jag då arresterad?

Aubin Abbedissan Jeanne av änglarna har angivit er och insisterar på att ni är medskyldig till trolldom.

Madeleine Är då en kvinna besatt av djävulen ofelbar för sin besatthets skull? Har hon inte gjort mig tillräckligt ont redan? Varför vill hon mig illa, som aldrig har sett henne, medan hon ännu mindre sett mig? Är det bara för att jag var den offrade martyrens hustru? Har hon ingen skam alls? Är hon inte längre ens en kvinna?

Aubin Madame, jag beklagar...

Madeleine Hon har fått min man offentligt avrättad och förödmjukad värre än Kristus. Hon ordnade så att han blev sämre behandlad än ett djur. Man slog tio kilar genom den spanska stöveln för att krossa hans ben medan den extraordinära tortyren bara föreskrev åtta kilar, men bara för att han vägrade bekänna sig skyldig till vad han aldrig gjort gav de sig fan på att plåga honom värre än Jesus Kristus! Ni brände honom för ingenting, och nu vänder sig den enda ansvariga häxan för denna extremt grymma personförföljelse mot mig bara för att jag älskade honom och för att hon vet att jag vet att hon är den enda skyldiga till Frankrikes värsta justitiemord sedan Jeanne d'Arc! Vad är ni för omänniskor egentligen som över huvud taget tillåter detta?

Aubin Madame, gör inte saken värre för er eller för de andra. Bara samarbeta, och jag tror att saken ebbar ut i intet.

Madeleine Denna sak kan aldrig ebba ut i intet. En trogen tjänare till kyrkan har offerats av kyrkan bara för att en kvinna blev galen av kärlekskrankhet och tog djävulen till medel för att få honom angiven. Det är en skandal för alla tider, och för att hon är nunna är alla nunnor i kyrkans tjänst komprometterade för alla tider.

Aubin Det må så vara, Madame, och både ni och vår prelat hade otvivelaktigt rätt hela vägen, och historien kommer att ge er rätt. Detta är en svår prövning som vi alla genomgår. Jag ber er att dela den med oss.

Madeleine Ingen har delat denna prövning djupare med fader Grandier än jag, och bara därför vill häxan förgöra mig!

Aubin Ta det med ro, och det går över.

Madeleine Tror ni det? *(En tjänare kommer in, viskar med Aubin.)*

Aubin Vad vill han? (*Tjänaren viskar.*) Visa in honom.

Madame, ett högst oväntat besök. Jag måste be er om fördragsamhet.

Madeleine Vad gäller saken?

Laubardemont (stiger in) Ursäkta att jag besvärar, men det är er jag söker, Madame.

Madeleine Vill ni också arresteras mig?

Laubardemont Tvärtom. Hans Eminens kardinalen har bett mig lägga ner åtalet mot er.

Madeleine Vadan denna plötsliga godhet? Inser han att han har förlorat? Har han förstätt vilken skada han har vållat sin egen kyrka med att sanktionera offrandet av kyrkans ädlaste präst?

Laubardemont Madame, låt oss säga som så, att han har insett sitt misstag och att saken gick för långt. Ursulinerstryarna är fortfarande besatta fastän Grandier är borta, och exorcismerna gör fortfarande bara saken värre. Ingenting har blivit bättre med er mans död, bara sämre, och hans två främsta anklagare är sjuka, galna eller besatta. Även kardinalen själv är sjuk och luktar illa och lider av en förtvinande arm. Ni är fri.

Madeleine Fri till vad? Ni har redan tagit allt ifrån mig. Jag hade den bäste mannen i världen, och ni mördade honom med att plåga ihjäl honom och bränna honom levande. Och ni ger mig friheten att leva vidare med den bittraste av alla sorger. Var inte oroliga. Jag skall inte bli besatt och angiva er för era verkliga brott med djävulen själv som högsta auktoritet och vittne. Jag skall inte ens tänka några onda tankar om den där skamlösa abbedissan, som har förstört livet för mig och för alla sina medsystrar i sin orden med sin sjuka psykotiska fixering vid min man, som hon mördat. Jag skall lämna er alla i fred och bara försvinna. Jag skall återgå till det enkla liv jag var inne på innan jag lärde känna den granne Urbain Grandier, som nu är odödlig i sin oskuld och rättframhet. Var inte oroliga. Jag lämnar er helt ensamma med er kunskap om era egna brott. Må ni ruttna i den eviga stanken av deras skändlighet! (*går och slänger igen dörren efter sig*)

Aubin Hennes vrede är berättigad. Ni har burit er skändligt åt intill den oerhördaste tänkbara grad.

Laubardemont Kardinalen har aldrig medgivit ett misstag förut. Det är första gången han backar.

Aubin Det är för sent, min vän. Inte ens han kan två sig eller sin kyrka eller sin stat ren från det skändliga människooffer som genomförts här i Loudun. Vem exorcerar systrarna nu?

Laubardemont Man har tillkallat en högt uppsatt jesuit från Bordeaux, en viss Jean-Joseph Surin.

Aubin Jag känner honom. En helig man. Må han ej duka under för besatthetens sinnessjukdom såsom de andra exorcisterna gjort det.

Scen 4.

Barré Syster Jeanne, vi har en ny exorcist åt er.

Jeanne Vad var det för fel på de gamla?

Barré De lyckades aldrig kureras er.

Jeanne Varför skulle då den här kunna göra det?

Barré Han är jesuit.

Jeanne Vad hjälper det?

Barré Han är helig.

Jeanne Ännu värre.

Barré Och han har en läkare med sig.

Jeanne Jag fasar för mötet med honom.

Barré Här är han. Tillåt mig presentera pater Jean-Joseph Surin, Societas Jesu.

Jeanne Jag vill inte ha något med er att göra, pater.

Surin Vill ni inte bli av med djävulen? Vill ni inte bli frisk?

Jeanne Jag har funnit min salighet och vill inte bli av med den. Jag är nöjd med alla de djävlar som har mig i sitt våld. Jag har nått den yttersta saligheten.

Surin Jag måste ändå exorcera er.

Jeanne Glöm det. Det tjänar ingenting till. Vi är ju kvar fastän den där prällen är borta.

Surin Det är det som är problemet som är till för att åtgärdas. Kyrkan accepterar inte besatta nunnor.

Jeanne Ingenting kan frälsa oss. Kyrkan tillåter ju oss inte ens att vi ångrar att vi sände Grandier till bålet.

Surin Menar ni att ni gjorde det avsiktligt?

Jeanne Givetvis. Han var alldeles för helig.

Surin Menar ni att ni avsiktligt förföljde och angav honom för att få honom bränd och att det inte var han som gjorde er till offer för djävulen?

Jeanne Vad ni än säger, pater.

Surin Och ni vill inte bli av med djävulen?

Jeanne Vi har vant oss vid honom nu. Han får gärna stanna kvar. Vi har haft vårt lilla roliga med honom, och vi skickar gärna fler till bålet med hans hjälp, ha-ha-ha!

Surin Doktor Fanton, vad menar ni om detta?

Fanton (träder fram) Hon har bara spelat teater hela tiden. Piska skiten ur henne, så slutar hon med det.

Surin Moder Jeanne av Änglarna, vill ni smaka piskan?

Jeanne Det är rätt! Piska skiten ur mig, ha-ha-ha! (*går i paroxysmer på golvet*)

Barré Så här har det varit hela tiden.

Fanton Hennes enda åkomma är inbillningssjuka. Denna prästen har inbillat hennes sjuka fantasier. Piska henne tills hon nyktrar till. Det är det enda att göra.

Barré Ni får ett svårt arbete, pater Surin, för där är mycket skit att piska ut, och jag avundas er inte.

Surin Bara jag inte blir galen som de andra exorcisterna på kuppen.

Barré Om ni blir det, pater Surin, så finns det alltid en nödutgång i självmord.

Surin Ni förespeglar mig ett förfärligt framtidsperspektiv.

Barré Hon är helt och hållet er nu, pater. Varsågod och exorcera henne. Det blir ett evighetsarbete. I bästa fall kommer ni att tröttna som de flesta andra innan ni dör. (*går*)

Fanton Jag avundas er inte heller. (*går*)

Jeanne Sätt i gång då, pater Surin! Vad väntar ni på? Ha-ha-ha! (*gapflabbar*)

Slut.

(Manali 28.8.2011)